

Quảng Ninh xây dựng cửa khẩu thông minh Móng Cái - Đông Hưng

23:39 29/10/2025

Thực hiện chủ trương của Chính phủ về hiện đại hóa hoạt động xuất nhập khẩu (XNK), hướng tới mô hình “một cửa, một lần dừng” tại các cửa khẩu quốc tế, Quảng Ninh đang khẩn trương triển khai xây dựng Đề án thí điểm xây dựng cửa khẩu thông minh Móng Cái (Việt Nam) - Đông Hưng (Trung Quốc). Đây được xem là bước đi đột phá trong quản lý biên giới, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh, thúc đẩy giao thương và hợp tác kinh tế biên mậu giữa hai nước.

Cặp cửa khẩu Móng Cái (Việt Nam) - Đông Hưng (Trung Quốc) giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong giao thương khu vực biên giới phía Bắc, là điểm kết nối chiến lược giữa Việt Nam và khu vực Hoa Nam (Trung Quốc). Trong bối cảnh hội nhập và chuyển đổi số mạnh mẽ, việc xây dựng mô hình cửa khẩu thông minh tại đây là yêu cầu cấp thiết cả về thực tiễn lẫn chiến lược.

Thống kê cho thấy, lưu lượng người và hàng hóa qua cửa khẩu tăng nhanh, trung bình mỗi ngày 18.000-20.000 lượt người và gần 800 phương tiện, có thời điểm gấp đôi dịp cao điểm, gây quá tải hạ tầng, ùn tắc, phát sinh chi phí. Trong khi đó, yêu cầu đảm bảo an ninh biên giới, phòng chống buôn lậu, dịch bệnh ngày càng phức tạp, đòi hỏi hệ thống kiểm soát hiện đại ứng dụng công nghệ giám sát thời gian thực, dữ liệu lớn, AI để nhận diện rủi ro sớm. Việc xây dựng cửa khẩu thông minh sẽ là động lực phát triển kinh tế khu vực, thu hút doanh nghiệp logistics, thương mại điện tử, tạo việc làm, tăng thu ngân sách, nâng cao năng lực cạnh tranh với các cửa khẩu khác trong khu vực Việt - Trung và ASEAN - Trung Quốc.

Đoàn công tác của tỉnh khảo sát, học tập kinh nghiệm mô hình cửa khẩu thông minh tại tỉnh Lạng Sơn. (Ảnh: Đơn vị cung cấp)

Điều này cũng phù hợp xu thế hợp tác quốc tế, khi Trung Quốc đang triển khai hiện đại hóa 95 cửa khẩu biên giới và phát triển hệ sinh thái “kết nối thông minh” đến năm 2030, trong đó có Quảng Tây – khu vực giáp Quảng Ninh. Thực tiễn tại cửa khẩu Hữu Nghị (Lạng Sơn) - Hữu Nghị Quan (Bắc Giang - Quảng Tây) cho thấy, mô hình này giúp rút ngắn thời gian thông quan, giảm chi phí logistics, tăng cường kiểm soát an ninh. Đồng thời, hiện thực hóa các cam kết cấp cao giữa lãnh đạo hai nước về xây dựng khu vực biên giới hòa bình, ổn định, hợp tác cùng phát triển. Đặc biệt, tại các thông cáo chung Việt - Trung (2022 và 2025), hai bên đã thống nhất thúc đẩy mô hình “cửa khẩu thông minh”, ứng dụng AI, big data và nền tảng đám mây trong quản lý xuất nhập khẩu và logistics.

Triển khai xây dựng Đề án, tháng 7/2025, tỉnh đã ban hành quyết định kiện toàn Ban Chỉ đạo xây dựng cửa khẩu thông minh do Chủ tịch UBND tỉnh làm Trưởng ban, Ban Quản lý Khu kinh tế là cơ quan thường trực. Đây là đầu mối chủ trì điều phối, phối hợp với các sở, ngành và chính quyền địa phương triển khai đề án.

Trên cơ sở đó, Ban Quản lý Khu kinh tế Quảng Ninh đã phối hợp với các đơn vị liên quan xây dựng Đề án thí điểm cửa khẩu thông minh tại cửa khẩu quốc tế Móng Cái - Đông Hưng, gửi báo cáo Thủ tướng Chính phủ và khẩn trương lấy ý

kiến 11 Bộ, ngành để hoàn thiện nội dung đề án, đảm bảo tính đồng bộ, khả thi và phù hợp với định hướng chung về chuyển đổi số trong quản lý biên mậu.

Song song, tỉnh cũng cử đoàn công tác đi khảo sát, học tập kinh nghiệm mô hình cửa khẩu thông minh tại Lạng Sơn (các khu vực Hữu Nghị và Tân Thanh) trong tháng 10/2025, làm cơ sở thực tiễn để hoàn thiện đề án. Đến thời điểm hiện tại, Đề án đang được hoàn thiện để trình UBND tỉnh báo cáo Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

Theo nội dung Đề án, cửa khẩu thông minh Móng Cái - Đông Hưng được xây dựng với lộ trình 2 giai đoạn. Giai đoạn 1 (2025-2026): Tại khu vực cầu Bắc Luân I, triển khai mô hình kiểm soát người xuất nhập cảnh thông minh cho cư dân biên giới, dự kiến hoàn thành trong năm 2025. Tại khu vực cầu Bắc Luân II, xây dựng hạ tầng kỹ thuật cửa khẩu thông minh, lắp đặt luồng chuyên dụng và trang thiết bị để vận hành xe tự hành không người lái IGV, hoạt động 24/7; xây dựng Trung tâm điều hành thông minh (IOC) theo kế hoạch khung, hoàn thành cuối năm 2026.

Giai đoạn 2 (2027-2030): Mở rộng phạm vi và quy mô cửa khẩu Bắc Luân I, tăng số lượng luồng kiểm soát tự động phục vụ cả cư dân biên giới và khách du lịch. Tại Bắc Luân II, tiếp tục mở rộng mô hình cửa khẩu thông minh cho cả người và hàng hóa. Dự kiến ứng dụng mô hình vận chuyển hàng hóa tự động IGV hoặc mono-rail (sky-rail) tùy theo nhu cầu thực tế. Đồng thời, đầu tư Công viên logistics Bắc Luân II, Trung tâm thương mại điện tử - triển lãm hàng xuất nhập khẩu, kho hậu cần thông minh và các hạ tầng phụ trợ khác, tạo thành tổ hợp cửa khẩu - logistics - thương mại hiện đại, kết nối liên hoàn giữa Việt Nam và Trung Quốc.

Đặc biệt, hệ thống quản lý cửa khẩu sẽ được số hóa hoàn toàn, ứng dụng công nghệ nhận diện khuôn mặt, quét vân tay, mã QR, hộ chiếu điện tử... đồng bộ với Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư và xuất nhập cảnh. Việc kiểm soát người, hàng hóa và phương tiện qua lại sẽ được tự động hóa, rút ngắn thời gian làm thủ tục, giảm chi phí, hạn chế tiếp xúc trực tiếp, góp phần phòng chống buôn lậu, gian lận thương mại và đảm bảo an ninh biên giới.

Theo Đề án, tại khu vực cầu Bắc Luân II sẽ xây dựng hạ tầng kỹ thuật cửa khẩu thông minh, lắp đặt luồng chuyên dụng và trang thiết bị để vận hành xe tự hành không người lái IGV, hoạt động 24/7. (Ảnh: QMG)

Theo đánh giá của Ban Quản lý Khu kinh tế, khi đi vào vận hành, mô hình này giúp hình thành cơ chế “một cửa, một lần dừng”, rút ngắn thời gian thông quan từ hàng giờ xuống chỉ còn vài phút, giảm thiểu ùn tắc, tăng năng suất lao động và nâng cao tính cạnh tranh cho doanh nghiệp xuất nhập khẩu.

Cùng với đó, các dịch vụ hỗ trợ như kho bãi, vận tải, thương mại điện tử xuyên biên giới sẽ phát triển mạnh mẽ, hình thành hệ sinh thái kinh tế số biên giới. Đây là bước đi chiến lược nhằm hiện đại hóa quản lý biên giới, thúc đẩy thương mại song phương Việt - Trung, gắn kết sâu hơn vào chuỗi cung ứng khu vực ASEAN - Trung Quốc, hướng tới phát triển bền vững và hội nhập quốc tế sâu rộng.

Với tinh thần chủ động, sáng tạo, quyết tâm cao, tỉnh Quảng Ninh đang nỗ lực hiện thực hóa mục tiêu xây dựng cửa khẩu thông minh đầu tiên của Việt Nam, tạo tiền đề nhân rộng mô hình trên cả nước, góp phần đưa hoạt động xuất nhập khẩu và giao thương quốc tế bước sang giai đoạn quản lý hiện đại, chuyên nghiệp và hiệu quả hơn.

Trần Trang (t/h)